

Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων Πατριάρχης Αλεξανδρείας

[Ορθοδοξία](#) / [Αγιολογία](#)

[Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος](#)

Πολλοί άγιοι της Εκκλησίας μας έλαβαν τον χαρακτηρισμό του ελεήμονα, διότι άσκησαν υπερβαλλόντως την χριστιανική αρετή της ελεημοσύνης. Ο αγιασμός τους και η τελείωσή τους πέρασε μέσα από την άσκηση της έμπρακτης αγάπης, η οποία θεωρείται ως η κορωνίδα όλων των αρετών. Ένας από αυτούς υπήρξε και ο άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων, Πατριάρχης Αλεξανδρείας.

Γεννήθηκε περί το 555 στην Αμαθούντα της Κύπρου, τη σημερινή Λεμεσό. Οι γονείς του ονομαζόταν Επιφάνιος και Ευκοσμία, ήταν εύποροι και είχαν μεγάλη κοινωνική θέση στην Κύπρο. Παράλληλα ήταν ευσεβείς και ενάρετοι άνθρωποι. Ο πατέρας του ήταν κυβερνήτης της Κύπρου και είχε πολλά και σπάνια διοικητικά χαρίσματα και ικανότητες. Για την δικαιοσύνη του και την αγάπη του για το λαό του ήταν πολύ αγαπητός και σεβαστός από όλους. Η μητέρα του είχε πλούσια ψυχικά και πνευματικά χαρίσματα, τα οποία την καθιστούσαν αξιολύβηστη στο νησί. Οι ευσεβείς και ενάρετοι αυτοί άνθρωποι μετέδωσαν και στο παιδί τους, τον

Ιωάννη, την βαθειά πίστη στο Θεό και του πρόσφεραν τη μεγαλύτερη δυνατή μόρφωση της εποχής τους. Αλλά και εκείνος είχε φιλομαθή διάθεση, αποκτώντας μεγάλη γνώση. Αρεσκόταν περισσότερο να μελετά την Αγία Γραφή και τα συγγράμματα των Πατέρων της Εκκλησίας.

Ο ΑΓΙΟΣ

ΙΩΣ

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Όταν μεγάλωσε, με την πίεση των γονέων του και χωρίς τη δική του θέληση, νυμφεύτηκε μια ευσεβή γυναίκα. Αλλά σύντομα, από κάποιο θανατικό, που είχε πέσει στο νησί, πέθανε η σύζυγός του και τα παιδιά του, μένοντας μόνος. Αυτό το θεώρησε ως ευκαιρία για να αφιερωθεί στην υπηρεσία της Εκκλησίας και στη διακονία των ενδεών ανθρώπων, των οποίων τα παθήματα άγγιζαν την ευαίσθητη ψυχή του.

Κάποιο βράδυ είδε στον ύπνο του ένα παράδοξο όνειρο, μια ωραία κόρη, στεφανωμένη με κλάδο ελιάς, η οποία του είπε: «Εγώ είμαι η πρώτη θυγατέρα του βασιλέα. Αν με αγαπήσεις, έχω την δύναμη να σε οδηγήσω σ' αυτόν»! Ο Ιωάννης προσπάθησε να ερμηνεύσει την οπτασία, συμπεραίνοντας, πως η κόρη ήταν η χάρις της συμπάθειας και της ελεημοσύνης, η οποία όντως οδηγεί στο Θεό.

Στα 610 χήρεψε ο πατριαρχικός θρόνος της Αλεξάνδρειας και οι Αλεξανδρείς πιστοί εξεδήλωσαν την επιθυμία τους να γίνει ποιμενάρχης τους ο ενάρετος Ιωάννης. Ο έπαρχος της Αιγύπτου, πατρίκιος Νικήτας, μετέβη στην Κωνσταντινούπολη, όπου μετέφερε την επιθυμία του λαού της Αλεξάνδρειας στον αυτοκράτορα Ηράκλειο (575-641), να προωθήσει τον Ιωάννη στο θρόνο του Αγίου Μάρκου. Ο αυτοκράτορας δέχτηκε και έστειλε διαταγή στον Ιωάννη να μεταβεί στην Αλεξάνδρεια και να αναλάβει τον πατριαρχικό θρόνο. Όταν εκείνος πήρε τη διαταγή, χωρίς να το θέλει, υπάκουσε και δέχτηκε την υψηλή αυτή διακονία. Χειροτονήθηκε Πατριάρχης Αλεξανδρείας.

Η Αλεξάνδρεια ήταν μια μεγάλη πόλη, όπου συμβίωνε ο πλούτος των ολίγων με τη φτώχεια των πολλών. Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι από επαίτες, περιφερόμενα πεινασμένα παιδιά και εγκαταλειμμένους γέροντες. Έβλεπε κανείς εξαθλιωμένες χήρες με σκελετωμένα παιδιά στην αγκαλιά να ζητούν βοήθεια για να επιβιώσουν. Ασθενείς και κατάκοιτους, δίχως στέγη και φροντίδα. Αυτό το οικτρό θέαμα πλήγωσε την ευαίσθητη καρδιά του Ιωάννη. Θυμήθηκε το παράδοξο όνειρο και κατάλαβε ότι η κόρη του ονείρου ήρθε στο όνειρό του γι' αυτούς τους ανθρώπους! Ότι η θεία πρόνοια τον οδήγησε εκεί για να τους βοηθήσει, να απαλύνει τον πόνο τους!

Έτσι ως πρώτο του μέλημα έθεσε την καταγραφή όλων των αναξιοπαθούντων ανθρώπων της Αλεξάνδρειας και των άλλων περιοχών της επισκοπικής του περιφέρειας. Ανάθεσε σε κληρικούς και οικονόμους να καταγράψουν όλους τους ζητιάνους, τις χήρες και τα ορφανά, τους εγκαταλειμμένους, τους οποίους αποκαλούσε «κυρίους και δεσπότες του», διακηρύσσοντας δημόσια πως όλους αυτούς μας τους στέλνει ο Θεός, οι οποίοι με την βοήθειά μας, μπορούν να μας ανοίξουν τη βασιλεία των ουρανών.

Περισσότεροι από 7.500 άνθρωποι καταγράφηκαν και εντάχτηκαν στα προγράμματα φιλανθρωπίας του Ιωάννη. Τους είχε εξασφαλίσει το καθημερινό φαγητό και μερίμνησε να μην είναι κανένας άστεγος. Διέθεσε αρχικά την προσωπική του μεγάλη περιουσία και όταν αυτή εξαντλήθηκε, στράφηκε προς τους πλουσίους, τους οποίους έπειθε να επιχορηγούν το μεγάλο φιλανθρωπικό του έργο. Ο λαός εξέφραζε την αγάπη του και την αφοσίωσή του στον ελεήμονα ποιμενάρχη του, του οποίου προσέδωσε την προσωνυμία «Ελεήμων».

Έβλεπε στα πρόσωπα των φτωχών και ασθενών το Χριστό. Πέρα από το επισιτιστικό και στεγαστικό έργο, μερίμνησε και για τους ασθενείς, τους γέροντες, τα ορφανά, κτίζοντας πολλά νοσοκομεία, γηροκομεία, φτωχοκομεία, ορφανοτροφεία, όπου έβρισκαν αγάπη και φροντίδα χιλιάδες αναξιοπαθούντες.

Στα 614, όταν οι Πέρσες είχαν καταλάβει τα Ιεροσόλυμα, και άρχισαν τις σφαγές των αμάχων. Τότε μεγάλος αριθμός προσφύγων έφτασαν στην Αλεξάνδρεια για να γλυτώσουν από τα σπαθιά των βαρβάρων εισβολέων. Ο Ιωάννης τους δέχτηκε με πατρική αγάπη και άνοιξε τις πόρτες των ιδρυμάτων, προσφέροντάς τους πολύτιμη βοήθεια. Μάλιστα οργάνωσε μεγάλες αποστολές σιτηρών και τροφίμων στους εναπομείναντες κατοίκους της Παλαιστίνης, σώζοντας χιλιάδες ανθρώπους από την πείνα. Ο γνωστός ιστορικός και ακαδημαϊκός Κ. Άμαντος έγραψε τα εξής για το έργο του αγίου Ιωάννη: «Περιέθαλψε τους πρόσφυγας κατά τρόπον μοναδικόν, άγνωστον μέχρι τότε εις την ιστορίαν»!

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Ιωάννης δεν περίμενε από τους άλλους, αλλά εμφανιζόταν πρώτος να υπηρετεί τους ασθενείς και να περιθάλλει τους ανήμπορους. Προσωπικά ο ίδιος και οι πολυπληθείς συνεργάτες του προσέφερε τις πολύτιμες υπηρεσίες τους στους ζωντανούς, αλλά και θάβοντας τους νεκρούς, από τις λοιμικές νόσους, που μάστιζαν συχνά την περιοχή, τους οποίους αφήναν άταφους οι οικείοι τους, φοβούμενοι τη μετάδοση της νόσου. Έδινε το καλό παράδειγμα της πίστης και της φιλανθρωπίας. Ό, τι του προσέφεραν το έδινε στους φτωχούς.

Αλλά το φιλανθρωπικό έργο του δεν παρεμπόδιζε κι επισκίαζε το ποιμαντικό και πνευματικό. Κατηχούσε τους πιστούς, οργάνωνε ιεραποστολικές αποστολές και έκτιζε ναούς. Σε ελάχιστο διάστημα έκτισε 70 ναούς!

Ο ίδιος ζούσε σαν ασκητής. Δεν παραμελούσε τον προσωπικό του αγώνα για κόψιμο παθών και απόκτηση αρετών. Προσευχόταν αδιάκοπα, νήστευε, αγρυπνούσε. Ήταν ανεξίκακος και σκορπούσε στους γύρω του αγάπη και καλοσύνη. Δεν ανταπέδιδε μίσος ή εκδίκηση σε όσους τον αδικούσαν. Ήταν ταπεινός και απέδιδε στον εαυτό του τον χαρακτηρισμό του «μεγαλύτερου αμαρτωλού», ζητώντας απ' όλους συγχώρεση. Ενθάρρυνε τους αμαρτωλούς να μετανοούν, τονίζοντάς τους το μεγαλείο της θείας αγάπης και το ακένωτο του θείου ελέους. Τόνιζε την πίστη της Εκκλησίας πως ο αληθινός Τριαδικός Θεός είναι Θεός αγάπης και όχι εκδίκησης και κακότητας, όπως πρέσβευαν οι εθνικοί και οι αιρετικοί.

Ο αυτοκράτορας Ηράκλειος είχε πληροφορηθεί για το μεγάλο και ανεκτίμητο έργο του Ιωάννη και ζητούσε επίμονα να έρθει στην Κωνσταντινούπολη να πάρει την ευλογία του και να τον τιμήσει. Ο άγιος αρνιόταν επίμονα, διότι δεν ήθελε ανθρώπινα βραβεία και επαίνους. Αλλά μετά από επίμονες παρακλήσεις του επάρχου Νικήτα υπάκουσε και πήρε το πλοίο για την Πόλη. Όταν όμως έφτασε στη Ρόδο είδε ένα

όραμα: ένα φωτεινό άνδρα ο οποίος του είπε: «Έλα στην Κύπρο, μην αργείς. Έλα! Ο βασιλεύς των βασιλέων σε περιμένει!»! ο άγιος κατάλαβε ότι είχε έρθει η ώρα να τον καλέσει κοντά Του ο Κύριος, τον Οποίο αγάπησε και υπηρέτησε στα πρόσωπα των ανθρώπων.

Άλλαξε λοιπόν πορεία και κατευθύνθηκε στη γενέτειρά του την Κύπρο, όπου κοιμήθηκε ειρηνικά το 619 σε ηλικία 64 ετών. Λίγο πριν την κοίμησή του είδε ξανά στο όνειρό του την κόρη που είχε δει παλιά, η οποία του αποκάλυψε ότι πράγματι ήταν η ελεημοσύνη, η οποία ανοίγει την βασιλεία των ουρανών.

Στη διαθήκη του έγραψε: «Σ' ευχαριστώ, Κύριε και Θεέ μου, γιατί με αξίωσες, τα δώρα που Συ μου έδωσες, να σου τα προσφέρω πίσω. Σ' ευχαριστώ, ακόμη που άκουσες την προσευχή μου και στην κατοχή μου τώρα που πεθαίνω δεν έμεινε παρά «εν τρίτον νομίσματος», το οποίον προστάζω να δοθεί στους φτωχούς αδελφούς μου. Όταν με τη χάρη του Θεού έγινα επίσκοπος της Αλεξάνδρειας, βρήκα στα ταμεία της επισκοπής μου οκτώ χιλιάδες περίπου λίτρες χρυσού. Με τις γενναιόδωρες προσφορές φιλόχριστων ανθρώπων, κατόρθωσα να συγκεντρώσω αμύθητα ποσά. Τα ποσά αυτά, επειδή ήξερα, πως είναι δώρα του βασιλέα των όλων Χριστού, τα επέστρεψα με επιμέλεια και προσοχή στον Θεό, στον οποίο και

ανήκουν. Σ' Αυτόν παραδίδω τώρα και την ψυχή μου».

Οι Χριστιανοί της Αμαθούντος κήδεψαν το τιμημένο και αγιασμένο σώμα του Ιωάννη στο Ναό του Αγίου Τύχωνος. Μετά από λίγο καιρό ο χαρυτόβρυτος τάφος του ανέβλυζε μύρο και έκανε πολλά θαύματα. Είναι δε ο πολιούχος άγιος της Λεμεσού.

Η μνήμη του εορτάζεται στις 12 Νοεμβρίου και το όνομά του κατέστη συνώνυμο της ελεημοσύνης και της χριστιανικής αγάπης.

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN